WE SRZODĘ Dnia 13. Kwietnia, ROKU 1763.

N° 15.

WARSZAWSKIE EXTRAORDYNARYINE TYGO- DNIOWE

WIADOMOSCI,

Tak dla łatwieyſzego ſpoſobu w Rządach Publicznych Handlu, y partykularnego dobra wſzyſtkim, iako też w naukach, y rzeczach innych Ludziom do wiedzenia potrzebne.

Z Pozwoleniem Nayiaśn: Krola JMci, y Zwierzchności Jego.

Art. I.

Wiadomości od Dworu Krolewſkiego.

Dnia 2. *præſentis* J. O. Xiążę Jmść Biſkup Krakowſki, wieczorem o godzinie 9. w Kollegiacie tuteyſzey. Solenną odprawił Rezurekcyą, a nazaiutrz J. W. Jmść X. Biſkup Kiiowſki tamże Biſkupim Obrządkiem miał Mſzą Swiętą.

Dnia 3. J. O. Xiążę Jmść Sanguſzko Marſzałek Nadworny W. X. Lit: Za konferowany ſobie Order białego Orła Nayiaś: Krolowi Jmci winne oddał dzięki; JJ. WW. Jchmość zaś X. Biſkup Kamieniecki, Sekretarz W. K. Jmć Pan Kaſztelan Połocki, J. O Xiążę Jmść Czartoryiſki Kanclerz W. Litewſki, Jmść P. Poniatowſki Podkomorzy Koronny dnia 4. prywatną u Nayjaś: Krola Jmci mieli audiencyą.

Dnia 7. *præsentis* JchMość Xiąże Woiewoda Ruski; Kasztelan teraźnieyszy Poznański, y Goltzowie Generałowie, dnia zaś 8. Jch-Mość Xiąże Woiewoda Poznański, y teraźnieyszy Kasztelan Kaliski prywatne u Nayiaśnieyszego Krola Jmći mieli audiencye.

Jegomość Xiądz Turski Officyał Warszawski, Prezydent Trybunału Koronnego y Jmść Pan Kiełczewski Chorąży Kowalski, Deputat z Woiewodztwa Brzeskiego Kuiawskiego, miawszy audyencyą u Krola Jmći, wyiechali z tąd do Lublina, na reasumpcyą Trybunału.

Art: 2.

Resultatum od Nayiaś: Krola Jmći na przeszłe Senatûs Consilium.

Ad Primum.

Sacra Regia Majestas, Dominus Noster Clementissimus, post exactam continuam aliquot annorum in Regno Residentiam indispensabilibus necessitatibus conferendi se in suos status Electorales, urgeri se sentiens, cupiensque pro Paterna sua solicitudine tranquillitatem Regni sui, internam & externam omnimode securam reddere, magnam animi ex eo percepit voluptatem, quod præsens Senatus tam luculenter polliceatur, se enixam operam impensurum, ut felicitas Patriæ, publicæ tranquillitati innixa, sarta, tectaque servetur. Proinde sensum Senatus amplectendo, Sacra Regia Majestas curæ & sollicitudini Reverendissimi in Christo Patris Domini Primatis commendat, ut quieti internæ manutenendæ, communicato cum Senatu ac Ministris status consilio, omni studio incumbat Illustribus & Magnificis vero Regni & Magni Ducatus Litthuaniæ Exercituum Ducibus commendat, ut integritati limitum Dominiorum Reipublicæ, Feudorumque Ejus sedulo invigilare contendant.

Ad Secundum.

In Feudo Reipublicæ, videlicet Ducatibus Curlandiæ & Semigalliæ, quos non amore paterno impellente, verùm virtute Constitutionis Anni 1736. post fata ultimi de stirpe Kettleriana Ducis Ferdinandi, Serenissimo Principi Regio Carolo, Filio suo, Sacra Regia Majestas, sapientis æque ac Justi Regis partes adimplendo, contulit per solennem Investituræ Actum Anno Domini 1759. ac Homagium ab eodem in Persona ad formam legum præstitum recepit. Quandoquidem idem Serenissimus Princeps Carolus Curlandiæ & Semigalliæ Dux, translapso jam pacatissimæ Possessionis quadriennio, ad presens à Joanne Ernesto Comite Biron, nullo Jure sese tuente, copiis militaribus exteris stipato ac munito interturbatur, Sacra Regia Majestas integra Jura solii sui, Reipublicæque, ac Serenissimi Ducis Curlandiæ & Semigalliæ tranquillam Possessionem conservare peroptans, exploratum sibi habens ea in re laudabilem Senatus zelum, votisque ejusdem ardentibus annuendo, mandat Generosis Regni & Magni Ducatus Lithuaniæ Instigatoribus, ut auctoritatæ Sacræ Regiæ Majestatis, ubi de

de Jure venerit, Eundem Joannem Ernestum Comitem Biron, ex titulo possessorum in Curlandia & Semigallia Bonorum quantocius citari faciant: quod Ducatus Curlandiæ & Semigalliæ cum auxilio militis exteri i petere, ibidemque Nobilitatem, in partes suas trahere, ad fidem Juramento obstrictam frangendam, vi militis exteri adigere, ac ad alios temerarios contra Sacram Regiam Majestatem, Rem-Publicam & Serenissimum Carolum, legitimum Ducem, actus perpetrandos illata violentia cogere, Rescriptorum Sacræ Regiæ Majestatis inaudito ausu dilacerationem causare, per quæ præmissa, ac alia hujuscemodi innumera multiplicia attentata, Majestatem, & supremum Reipublicæ Dominium lædentia, perpetrare ausus sit, & præsumpserit: Incolas quoque Eorundem Ducatuum partes Ejus sequentes fidefragos, complicitatis reos, ubi de Jure venerit, pro infligendis congruis pœnis vocari mandat. Siquidem vero Senatus præsentis zelus præclare se exhibet ad tuenda Jura intuitu recensiti Feudi Ducatuum Curlandiæ & Semigalliæ, Sacræ Regiæ Majestati, Reipublicæ ac Serenissimo Duci competentia. Proinde, ne quæcunque contra eadem Jura attentata, vel attentanda quidquam Reipublicæ detrimenti inferant, Senatus solenniter præcustodit.

Quamvis graviter Sacra Regia Majestas doleat, quod multis vicibus Paterna sua cura convocata comitia, tam ordinaria, quam extraordinaria irrito eventu evanuerint, nihilominus pro ea teneritudine qua Bonum Reipublicæ, qua prosperitatem populi sui prosequitur, dignabitur Paternos suos conatus ad reparandam tot ruptorum comitiorum jacturam intendere, atque ad vota Senatus, Comitia extraordinaria ob publicas urgentes rationes in præsenti statu Reipublicæ, Sacra Regia Majestas tempore & loco, intra Regnum sibi bene visis, indicere declarat.

Magnificorum Constantini Ludovici Plater Palatini Mscislaviensis, ac Thaddæi Lipski Castellani Lanciciensis, uti suorum in negotiis publicis plenipotentiariorum in iisdem Ducatibus gesta, Sacra Regia Majestas plene approbare dignatur, injungens Eisdem, ut diutius ibidem maneant, Serenissimo Principi Carolo Duci Curlandiæ Consiliis suis adsint, integritatique, Jurium Sacræ Regiæ Majestatis, Reipublicæ, & Serenissimi Ducis invigilent, ac optimos Eorundem Ducatuum cives, qui se in illibata fidelitate erga Sacram Regiam Majestatem, Rempublicam & Serenissimum Ducem suum conspicuos reddiderunt, reddereque pergunt, Nomine Sacræ Regiæ Majestatis Reipublicæ certos faciant, præstandæ sibi remunerationis: quod vero virtutem Eorum ita ut merentur, præmiandam attinet, occasiones captare Sacra Regia Majestas Beneficentiæ suæ esse ducet.

Ad Tertium.

Nihil Paterno cordi Sacræ Regiæ Majestatis D. N. Clementissimi jucundius esse potest, quam ut damna incolis Regni per Exercitus extraneos illata, quam primum resarciantur. Præcom-

committit proinde Magnificis Reipublicæ Ministris status, ut cum Ministris Potentiarum, quarum Copiæ militares vel jam transiverunt, vel adhuc intra fines Dominiorum, Provinciarum, Feudorumque Reipublicæ reperiuntur, sedulo agant, quatenus & Provinciæ & Feuda Reipublicæ milite externo indilate evacuentur, & Commissarii per Easdem delegentur, qui cum Commissariis per Sacram Regiam Majestatem designandis de damnis Civium cognitionem rite capiant, & convenientem Eorum compensationem faciant. Generoso Joanni Borch Succamerario Ducatus Livoniæ, in negotio Curlandiæ à Sacra Regia Majestate ad aulam Petroburgensem expedito, prorogationem Credencialium Sacra Regia Majestas impertitur, ac interea singulariori ratione Eidem injunctum haberi vult, ut negotium delegandorum Commissariorum, & compensandorum damnorum in aula Petroburgensi promoveat. ac sedulo instet, ut congrua in iis, nec non quæ præcedentibus Commissionibus discussa, amicabili compositione agnita & adjudicata sunt, satisfactio fiat. Interea negotium Commissionis cum Magnifico Oratore Russiæ Comite de Kayserling tractandum Magnificis Status Ministris Sacra Regia Majestas præcommittit.

Recommendata Magnificorum Palatini Mscisłaviensis, Castellani Lanciciensis, ac Generosi Succamerarii Ducatus Livoniæ merita & labores, Sacra Regia Majestas memoria dignabitur, congruumque virtuti Eorum præmium ex pane bene merentium dare de primis Vacantiis non prætermittet. Interim vero de Thesauris Regni & Magni Ducatus Lithuaniæ triginta millia Tynfonum Unicuique illorum semel duntaxat solvenda designat.

Providendo tranquillitati finium Regni servandæque cum orientalibus bonæ vicinali amicitiæ, ne invalescentes quærimoniæ Tartarorum & Moldaviensium sub Dominio Illustrissimi Hani Crimensis existentium irritandæ almæ paci Karlovicensi ansam præbeant. Sacra Regia Majestas ex unanimi Senatus sensu Judices tres Collimitaneos in Jozefgrod, Palatinatu Braclaviensi Rescripto suo Regio constituendos declarat, Iisdemque pensionem annuam sex Millium florenorum Polonicalium, nempe unicuique Illorum dua millia floren. Pol. ex Thesauro Regni quotannis solvenda censeri in quibus Judiciis in Jozefgrod ad instantiam Tartarorum & Moldaviensium, Dominio Illustrissimi Hani Crimensis subjectorum, æque ac in Judiciis in Lwania antiquius constitutis, non tantum Palatinatuum collimitaneorum, verum etiam omnes Regni Nostri Cives ex quibuscunque Palatinatibus, terris, & districtibus respondere, Eorumque Decretis satisfacere tenebuntur. Magnificus Franciscus Salesius Potocki, Palatinus Kijoviensis, præclaris majorum suorum insistens vestigiis, multis ab annis defendendorum limitum Ukrainæ strenuam gerens curam, non parcens sumptibus laboribusque Bono Patriæ impensis, quemadmodum implet mensuram meritorum suorum, Virtutumque itaSacraRegiaMajestasEundem

Re-

Regia ſua benevolentia proſequi partium diſtributivæ Juſtitiæ Magnanimitatisque ſuæ eſſe ducet.

Generoſum Mrozowicki Præfectum Stęgvilſcenſem Cohortis loricatæ Roth-Magiſtrum pro optime navata opera in adminiſtrata parte Exercitus Securitati Ukrainæ excubantis, de Patria bene meritum, Sacra Regia Majeſtas de præmiis meritorum cumulare dignabitur.

Generoſi Ghigiotti Agentis Romæ ſolitum concernens Sacra Regia Majeſtas ad Theſaurum Regni remittit exſolvendum.

Art. 3.

Rzeczy do handlu Należące.

Cena Gdańſka, za ktorą na Szpiklerzach przedaią zboża, y Sol do Szpiklerzow kupią.

Pſzenica po Zł: Pruſkich 230. 240.
Ditto Czerwona po Z. 250. aż do 255.
Pſzenica ktora ieſt wraz rożnego koloru po Zło: - 260. aż do 270.
Ditto Biała po Złot. 280. 300.
Zyto po Zł: - 190 195.
Jęczmień - - - 195. 200.
Słod - - 260. 270,
Hreczka - - - - - -
Owies po Zł: 100. 110.
Groch biały - - - 320 360
Groch śniadawy - - 320 360
Jagły po Zł: 350. aż do 400,
Hreczana kaſza po Z. 280. 290.
Sol Swiętego Ubeſa 120. 130.
Sol Lisbońſka - - - - -
Sol Francuſka po Zł: 95. aż do 106.
Sol Szkotzka po Zł: 110. aż do 120.

Cena Toruńſka, za ktorą w Szpiklerzach zboża przedaią.

Pſzenica biała po Zł: Pruſkich 250.
Czerwona po Zł. aż do 230.
Zyto po Zł. - 180 - 186.
Jęczmień po Zł. - 120.
Owies po Zł: - 74. 80.
Groch - - -
Jęczmienna kaſza po Zł: 240

Art. 4.

Ludzie, Ktorych potrzebuią do uſług.

Potrzebuią Człowieka ſpoſobnego umieiącego po Polſku, po Niemiecku y po Łacinie, w Charakterze Auditora w Pułku u Ułanow. Dalſza o tym wiadomość może być miana w Kantorze Adreſsow.

Pewny Pan potrzebuie kucharza dobrego, ktoby więc takowey potrzebował ſłużby, niechay ſię odezwie do tegoż Kantoru Adreſow, a tę mieć będzie niezawodnie.

Rzeczy zgubione.

W przeſzłym tygodniu, zginęła tu opończa pewnemu ſzara, z takiemiż potrzebami, Muſułbaſem karmazynowym podſzyta; ktoby więc tę znalazł niech ſię nadgłoſi do Kantoru Adreſſow, należytą dla ſiebie mieć będzie nadgrodę.

Art: 5.

O Promocyi pewnych Oſob.

Nayjaś: Krol Jmść P. N. M. Kaſztelanią Poznańſką, po Jmći Panu Twardowſkim, Woiewodzie teraźnieyſzym

ſzym Kaliſkim, Jmść Panu Mi lżyńſkiemu Kaſztelanowi Kaliſkiemu, Kaſztelanią Kaliſką Jmść Panu Zbiiewſkiemu Kaſztelanowi Gnieznieńſkiemu, Kaſztelanią Gnieźnieńſką Jmć Panu Starzeńſkiemu Piſarzowi Ziemſkiemu Poznańſkiemu, Woyſtwo Ziemi Zakroczymſkiey po dobrowolnym uſtąpieniu Jmći Pana Franciszka Zembrzuſkiego, Jmći Panu Władyſławowi Zembrzuſkiemu w tych dniach łaſkawie konferować raczył.

Jmć P. Jerzy Michał Helbig Konſyliarz Komercyow, zoſtał J.K.M. aktualnym Kamery Konſyliarzem. Jmć P. Frydryk Auguſt Szmitt, Sekretarzem Legacyalnym. Jmć Pan Tobiaſz Gottfrid Haberfeld Faktorem Nadwornym, Jmć Pan Karol Fridryk Beuſt Konſyliarzem y przełożonym w Dyſtrikcie Wogtlantſkim. Jmć Pan D. Rupert Traugott Sulzberger Starſzym Konſyliarzem Konſyſtorſkim, a Jmć Pan Fridryk Reebman Doktor Medicinæ zoſtał tu w Warſzawie Konſyliarzem gor Mineralnych.

Z Drezna: Nayiaś: Krol Jmć P. N. Miłościwy, Jchmość PP. Aloyzego Fridrika Bruhla Pułkownika, y Karola Adolfa Bruhla, iako też Jmci Pana Ernesta Boguſława Borka Pułkownika Generał Majorami łaſkawię nominować raczył.

Art: 6.

Rzeczy do Genealogii należące.

Zeyście z tego świata Ludzi.

Z Drezna: Dnia 1. Jmść Pan Karol Auguſt Kolzſch Starſzy Examinator Rachunkowy J. K. Mći, w 37. roku z tym ſię rozſtał światem.

Z Lipſka: Dnia 2. Marca, utraciła Akademia naſza przez śmierć Jmći Pana D. Jana Gottfrida Bauera Konſyliarza Aktualnego Sądow Appelacyinych J. K. Mći Akademii prawney tuteyſzey, Ordynaryuſza *Decretalium Profeſ: Publ: Ord:* wielce ſławnego Nauczyciela, gdy ledwie 10. dni nad rok 68. przeżył, Nauki y przyſługi iego wiekopomnie w Akademii naſzey ſłynąć będą. Ponim zaraz, to ieſt: dnia 3. drugi ſławny Nauczyciel D. Jan Jerzy Kramer *Juris Publ: Profſ: Ord:* w Akademii tuteyſzey 63. Roku wieku ſwego żyć przeſtał, ktorego wielkiey umieiętności pozoſtałe po nim rożne piſma, doſtatecznym będą dowodem.

Stateczność Termometra.

1763. *Mr. de Reaumur.*

Marzec	*Rano.*	*Południ.*	*Wieczor.*
31	6 w. o	6 w. o	3 w. o
Kwiecień 1	2 n. o	6 w. o	3 w. o
2	2 w. o	4 -	3 -
3	1 -	4 w. o	2 n. o
4	1 n. o	4 w. o	½ n. o
5	2½ n. o	3½ w. o	2 w. o
6	1 w. o	4 w. o	4 w. o

Mr. Farenheit.

	Marzec	*Rano.*	*Południe*	*Wieczor*
	31	32 G.	45 G.	38 G.
Kwiecień	1	27 -	45 -	38 -
	2	36 -	40 -	38 -
	3	34 -	40 -	27 -
	4	20 -	40 -	30½ -
	5	26 -	39 -	36 -
	6	34 -	40 -	40 -

Pardon obiecany od Krola *Jmći Szwedzkiego, dla wſzyſtkich Dezerterow Woyſkowych y Morſkich.*

My ADOLF FRIDRIK z Bożey Łaſki Szwedow, Gotow y Wandalow KROL &c.

WIadomo czyniemy: chociaż z oſobliwſzym nieukontentowaniem ſłyſzemy, że rożni z poddanych naſzych, tak od Regimentow iako też od Admiralicyi, y inni przez czas przeſzłey Woyny do cudzych ſię przenieśli Kraiow, y do tych czas tam zoſtaią, przez co nietylko powinność ſwoię, ktorą nam y Kroleſtwu winni ſą, przeſtąpili, ale też na niełaſkę y karę zaſłużyli, ktorąśmy w tey materyi ſtanowili, przecięż żeby w ſamey rzeczy doznali, iak wielce pragniemy promowować dobro poddanych naſzych y użyczyć tym, ktorzy tym ſpoſobem zgrzeſzyli, łaſki naſzey Krolewſkiey; czego iuż przez Pardon naſz wydany *de 1. Martii 1758. de 9. Martii 1759.* y *de 18. Martii 1761.* zbiegłym od Regimentow y admiralicyi ludziom łaſkawe y doſtateczne daliśmy znaki y dowody; y tak daley mocą nunieyſzego liſtu łaſkawie deklaruiemy z łaſki naſzey Krolewſkiey, że wſzyſcy z Kroleſtwa naſzego dotych czas zbiegli z pod Infanteryi, Dragonii, tak od Regimentow lądowych, iako y morſkich, wſzyſcy Woluntaryuſze y Maytkowie od wſzelkiey kary y zarzutu, ktorych ſię przez ſwoie oddalenie ſtali uczeſtnikami, wolnemi będą; Jeżeli *à Data* wydania tego liſtu naſzego rachuiąc w rok dobrowolnie do Kroleſtwa z kąd uſzli powrocą. Jako też w łaſkawey tey dyſpozycyi naſzey wyrażamy w powſzechności wſzyſtkich z kraiu tego ludzi, ktorzy, chociaż żadnego wyſtępku nie popełnili, przecięż niegodziwym ſpoſobem z Kroleſtwa uſzli, Tacy czyli teraz pod inſzą zoſtaią Potencyą y u innych Panow w ſłużbie, przecięż ieżeli w naznaczonym wyżey wyrażonym czaſie doborowolnie do Kraiu powrocą, nietylko od wſzelkiey kary ale też od werbunku wolnemi będą, y każdy z nich tak, iako naylepiey wie, pożywienia ſwego ſzukać, wſzelką będzie miał wolność. Gdyby zaś kto przeſtrodze y łaſce naſzey Krolewſkiey miał być przeciwny; ſam ſobie winien będzie, gdyby *Caſu quo* iego doſtano, kiedy ſprawiedliwy Dekret według rygoru Praw nad nim do ſkutku przyprowadzony y wypełniony będzie. Podług czego &c. *Dań w Sztokolmie w Radzie dnia 4. Lutego R. 1763.*

Sign: ADOLF FRIDRYK

(L. S.)

Olof de Nakreu

O D A.

Animuiąca Monarchow Woiuiących do Pokoiu wykoncyprwana, *przez* Ulryka Xiążęcia Radziwiłła, Generała Leytnanta Woyſka Litewſkiego *inmediatè przed zawarciem Trakiatu Hubertsburſkiego, w Roku P.* 1763.

§. I.

Mocarze chcieycie gaſić Płomień waſz woienny,
Dość tego rozżarzenia okrutni Rycerze.
Czy chcecie, by y Ziemia, Morza wart bezdenny
Jęczący pod ciężarem waſzym w ſmutney cerze,
To światło pożądane, mieć chciał w obrzydzeniu,
Dla iarzma okropnego nie był w wypocznieniu?

§ II.

Gdy Pokoy wam otwiera ſwe łaſkawe łono,
Uchodźcie od krwawego Tryumfu, zwycięſtwa;
Czyż zdobi waſzą ſławę taka ſrogość pono
Przez ludzkiey krwi zbroczenia ſzukać ſławy, męſtwa?
Lecz chcieycie nowym Ludem Miaſta ſwe rozmnożyć,
Wſpaniałe y z rozwalin Mury iuż założyć.

§. III.

Niech tylko nieſzczęśliwych bieda krzyk uſtawa,
Chciwemu Rolnikowi, gdzie ſą żyzne pola,
Niech ziemia nayobfitſzy owoc zboża dawa,
A niech pracuiącemu nie płonieie rola.
Czy chcecie przez przeſtępſtwo ſprawiedliwość Prawa
Pod zemſty miecz poddawać, tam gdzie wściekłość żwawa?

§ IV.

Czyliż nieśmiertelności zaſług ſzukać chcecie
Przez liczbę nieprzebraną owych wiktym rznięcia?
Czyż trzeba dla nabycia tych wielkości przecie
Wpierzynę świat obracać przez ſwe prz dſięwzięcia?
Czyż trzeba lud ow wątły oſtrym ciąć orężem?
Czyż dzikość ſroga kogo Wielkim czyni Mężem?

§. V.

Czy chcecie iak Seſotris tyſiąc niewolnika
Zaprzągać dla prożnego Tryumfu w ſwym wozie?
Hardego Alexandra Woyny Ochotnika
Chcecie iuż naśladować, zawſze bydź w Obozie?
Nie. Bierzcie przykład z kochanego Tyta,
Co za to, że dał pokoy, Lud z radością wita.